

A NŐ ARCAI 3 tercett tükrében

Kapornaki Júlia – Osztatlan zenetanár (magánénektanár) 5. évf.,
Kertész Viola – Osztatlan zenetanár (magánénektanár) 1. évf.,
Flach Dorottya - Klasszikus előadóművész, magánének - BA, 1. évf.,
Horváth – Kántor Máté – Klasszikus előadóművész, zongora - BA, 1. évf.

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

Dr. Váradi Marianna, adjunktus

Előadásunk címében „A nő arcai” a három választott darabunk egy közös tényezőjét és egyben az előadás tematikáját fogalmaztuk meg. A karakterdarabok szövege, (melyek szó szerinti fordításai a jobb érthetőség jegyében a későbbiekben feltüntetésre kerül) mellett a tercett felállása mind hangzásban, mind vizuális megjelenésben is megerősíti a mondanivalónkat, mely a női lélek ábrázolása, sokszínű és változatos zeneművek bemutatásán keresztül történik.

Jules (Émile Frédéric) Massenet francia romantikus zeneszerő 1842-ben született Montaubanban. Családjával 11 éves korában Párizsba költözött, hogy megkezdhesse zenei tanulmányait a Conservatoire diákjaként. A „Római-díjat” 1862-ben nyerte meg, ami lehetővé tette számára, hogy három évet az olasz fővárosban töltsön. A francia – porosz háborúban katonaként teljesített szolgálatot, így nem tudott ekkor komponálni, de a háború végeztével azonnal visszatért a zenéhez. A párizsi konzervatórium zeneszerzés professzora lett 1878-tól. Főként operáiról híres, melyek ismertek és kedveltek voltak a 19. század végén és a 20. század elején. Kiseb feledésbe merülésük után az 1980-as évek óta ismét népszerűek. A *Manon* és a *Werther* ez alól kivételek, ugyanis a premier óta töretlen sikert aratnak, több mint száz éve tűzik őket folyamatosan műsorra. Komponált szvitkoncerteket, balettzenéket, oratóriumokat és kantátákat és körülbelül 200 dalt. Párizsban érte a halál, 1912. nyarának végén.

A prélude szó franciáról fordítva előjátékot jelent. A darab hangzásvilága és karaktere megadja műsorunk ívének megalapozását. A mű szinte végig tartó G-dúr hangneme az azonos alapú skálának VII. fokát használja szinte módosított akkordok nélkül. Bár úgy hangzik a darabban, mintha folyamatosan alterált akkordokat hallanánk, mindezt a képeken lelhető bekarikázott hangok adják. (lásd: ppt) Ezen hangok egy irányváltást adnak a zongoraszólamnak, a harmóniát ez foksámokban nem befolyásolja, hangzásvilágát annál inkább. A 7. és utolsó oldalon található autentikus zárlatok megerősítéséhez a nónakkordot használja fel, mely ráadásul váltódomináns II. fok is, ezáltal előidőzi a későbbi, francia impresszionista zeneszerzők „mindennapi kenyerét”. A középrészben fellelhető harmóniák foksámokkal való megnevezése már nem praktikus. Ezt az is okozza, hogy amikor nem tiszta hangzású akkordot hallunk, olykor hiányos felépítésű, vagy akár még két külön akkordot is egymásra épít. A három különböző női hang egybeolvadása bujává és egzotikussá teszi a hangzást. Lágy és feminin hangzásvilága, a virágok és a természet megszemélyesítése, a természeti képek és szimbólumok az Ostara hangulatát idézik fel.

Jules Massenet: Le poème des Fleurs; No. 1 – Prélude

Biago Allievo verse, franciára Armand Gapuy fordította

Lançant dans l'air son doux rappel, / Hallatja szelíd hívását a veréb a
levegőben Le passereau dit aux campagnes, / Mondja a vidéknek, az erdőknek
A la forêt comme aux montagnes: / És a hegyeknek egyaránt:
Il est parti l'hiver cruel! / Vége a könyörtelen télnek!

L'arbre répond, l'arbre murmure: / A fa válaszol, a fa suttog:

Je vois s'ouvrir boutons et fleurs! / Látom, ahogy nyílnak a bimbók és a
virágok! Quelle fête dans les couleurs, / Micsoda fesztiválja a színeknek, Ô
printemps, roi de la Nature! / Ó tavasz, királya a Természetnek!

Joyeux refrain, de nids en nids, / Örömteli refrén, fészektől
fészekig, Le chant de triomphe s'envole, / Szárnyal a diadal dala,

Se mèle au bruit de l'onde molle, / Elegyedik a lágy hullám
hangjával, Ebranle les cieux infinis. / Megrázza a végtelen eget.

Dans les taillis, de tige en tige, / A bozótosban, szártól szárig, le cri
joyeux glisse et descend; / az örömteli kiáltás csúszik és alászáll;
L'azur emplit le ciel soyeux, / Azúrkék betölti a selymes eget, La
plaine est verte et tout voltige. / A síkság zöld és minden lobog.

Henry Smart angol orgonaművész és zeneszerző Londonban született 1813-ban, művész családban. Édesapja, nővére és unokabátyja is hivatásszerűen foglalkozott a zeneművészettel. Jogi tanulmányokat kezdett, ám a zene miatt hamar elhagyta a jog felé vezető utat. Smart 1831-ben a blackburni plébániatemplom orgonistája lett. Életében több templomban megfordult, utolsó posztját a St Pancras New Churchben töltötte be, ahová 1864-ben került. Érdekesség, hogy az orgonát nemcsak művészként, hanem tervezőként is ismerte, több hangszerterv került ki a kezei közül.

William Sterndale Bennett meghívására bizottsági tagként csatlakozott a *Bach Society*hez. Kortársi hazájában becsülték és tisztelték, ám neve mára feledésbe merült. Életének utolsó éveiben megvakult és diktálással tudott csak komponálni, lánya, Ellen vetette kottapapírra a gondolatait. Életének 65. évében hunyt el, Londonban.

Az F-dúrban írt mű harmóniai értelmezése segíti a dal tartalmának hiteles átadását. A számtalan átmenő bővített és átmenő szűk, valamint félszűk akkordok kifejezik az erdei nimfák édes, ám veszélyes báját és szeszélyes természetét. A csábító látszat ellenére veszélyesek lehetnek az arra járó tudatlan, az erdő szabályait nem ismerő, nem tisztelő utazók számára. A két versszakra komponált zene periodikus felépítésű, harmóniamenete és ritmusképlete megismétlődik.

A három női szólam, akár az indák, egymásba fonódva haladnak végig a művön. A mezzo és alt szólamok egységet alkotnak, amely stabil alapot teremt a szopránnak.

Henry Smart: The wood nymphs

Barry Cornwall verse

Come here, come here, and dwell / Gyere ide, gyere ide, és lakj

In forest deep! / Az erdő mélyén

Come here, come here, and tell / Gyere ide, gyere ide, és mondd

Why thou dost weep! / Miért sírsz!

Is it for love (sweet pain!) / A szerelemért (édes fájdalom!)

That thus thou dar'st complain / Hogy így mersz panaszkodni

Amongst our pleasant shades, our summer leaves, / Kellemes árnyalataink, nyári leveleink
közt, Where nought else grieves? / Ahol senki más nem szomorkodik?

Come here, come here, and lie / Gyere ide, gyere ide, feküdj

By whispering stream; / A suttogó pataknál;

Here no one darest o die / Itt senki sem mer meghalni

For Love's sweet dream; / A Szerelem édes álmaért;

But health all seek, and joy, / De az egészséget mind keresik, és az
örömet, And shun perverse annoy, / És kerül a perverz bosszúságot

And race along green paths till close of day, / És száguldozz a zöld ösvényeken nap
végéig, And laugh – all way! / És neved – egész úton!

Louis Victor Saar 1868. december 10-én született Hollandiában, Rotterdamban. A müncheni Királyi Zeneakadémián diplomázott 1889-ben, ahol Josef Gabriel Rheinberger és Hans Bussmayer tanítványa volt. Ezután Bécsben, Lipcsében és Berlinben folytatta tanulmányait, egy télen át Johannes Brahmsnál. A Metropolitan Opera Társulat kísérőjeként dolgozott 1893-96 között. Antonín Dvorák 1896 és 1898 között kérte fel Saar-t, hogy harmóniát és kontrapontot tanítson a Nemzeti Konzervatóriumban. Saar 1898 –1917 között tanított a New York – i Zeneművészeti Egyetemen, a Cincinnati Zeneművészeti Főiskolán és Chicago

Musical College-ban. St. Louisba költözött 1934-ben azért, hogy csatlakozzon a St. Louis Institute of Music tanári karához, ahol 1937. november 23-án bekövetkezett haláláig professzor maradt.

A mű E-dúran íródott, amelyből nem modulál másik hangnembe. A legnagyobb hangnembeli elmozdulás a váltódomináns akkord felhasználásával jelenik meg, amely először a 3. oldal 4., 5. és 6. ütemében jelenik meg. Mivel a versszak ismétlődő, ezért a zongora-bevezető újbóli megjelenése után, (amely egyben az első versszak végét és a második versszak kezdetét is jelöli) zeneileg elegendő a 4. oldal 2. sorának végéig, az autentikus zárlatig kielemezni. Ez a kedves dal abba az időbe repített vissza minket, amikor először voltunk szerelmes kislányok. A szerelmet még nem ismertünk, jelentését sem értettük, csak éreztük azt, hogy pillangók repkednek a hasunkban és csupa rózsaszínben látjuk a világot, anyukánknak próbáljuk kifejezni, mi is zajlik kis fejünkben és szívünkben.

A Massenet darabbal ellentétben, ahol női minőségek jelennek meg, itt gyermeki énünk játékosságát egy nemesebb értelemben vett kislányos egyszerűséget és naivságot törekszünk előhívni a számunkra szimpatikus megvalósítás érdekében.

Louis Victor Saar: Mon petit coeur soupire / A kis szívem felsóhajt

régi francia chanson

Mon petit coeur á chaque instant soupire; / Az én kis szívem minden pillanatban felsóhajt; Maman, pourquoi suisje comme cela? / Anya, miért vagyok most ilyen? Vous le savez et pouvez me le dire, / Tudod, és meg tudod mondani,
Car je vous vois souvent comme cela. / Mert gyakran látlak téged is ilyennek.

Quand je me plains vous ne faites que rire; / Amikor panaszkodom, csak nevensz
N'estil donc point de danger á celá? / Úgyhogy biztos nincs benne semmi veszély?
Conseillezmoi, de crainte qu'il n'empire; / Adj tanácsot, nehogy rosszabbra forduljon; Que faire enfin pour guérir ce mallá? / Mit kell tenni, hogy orvosoljuk a problémát?